

Actualisatie ecologische beoordeling en resultaten aanvullend onderzoek vleermuizen Oude Veenscheiding te Heerenveen

Opdrachtgever	Gemeente Heerenveen
Referentie	Stoker, O. & Schut, E. 2017. Actualisatie ecologische beoordeling en resultaten aanvullend onderzoek vleermuizen Oude Veenscheiding te Heerenveen. A&W-notitie 2657. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden
Projectcode	2657vlh
Status	Definitief
Datum	19 september 2017
Projectleider	O. Stoker
Autorisatie	R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
6. Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

foto 1. Grasveld en bosschages gezien vanuit het zuidwesten.

foto 2. Voetbalveld en bosschages gezien vanuit het oosten.

foto 3. Sloot en spoorbaan aan de oostkant van het plangebied

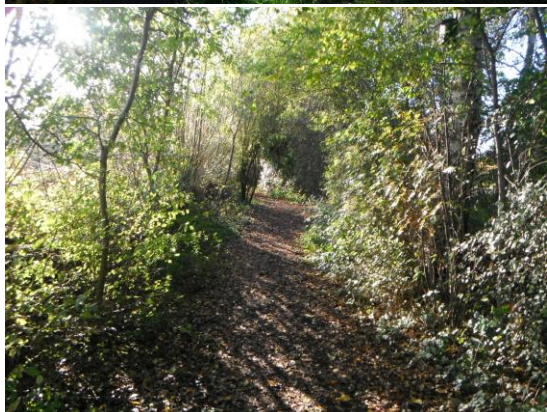

foto 4. Bosschages aan de noordzijde van het plangebied.

1. Inleiding

De gemeente Heerenveen is voornemens woningbouw te realiseren op een perceel dat in de huidige situatie bestaat uit een grasveld en bosschages. Deze plannen zijn in 2012 door Altenburg en Wymenga (A&W) getoetst aan de wet- en regelgeving van de destijds geldende Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet (Stoker 2012). Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet komen te vervallen. Om die reden heeft de gemeente Heerenveen aan A&W gevraagd om de plannen te toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hierbij is uitgegaan van de gegevens die zijn verzameld tijdens het veldbezoek in 2012. De conclusie van de rapportage uit 2012 was dat er aanvullend vleermuisonderzoek moest worden uitgevoerd (Stoker 2012). Omdat vleermuizen ook onder de Wet natuurbescherming bescherming genieten, heeft de gemeente Heerenveen aan A&W gevraagd om het aanvullende vleermuisonderzoek uit te voeren. In deze rapportage worden zowel de actualisatie van de ecologische beoordeling uit 2012 als de resultaten van het aanvullende onderzoek naar vleermuizen beschreven.

Ecologische beoordeling

De ecologische beoordeling is uitgevoerd op basis van een quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Wet natuurbescherming (sinds 1 januari 2017) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

Voor de actualisatie van het onderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens uit het onderzoek van 2012 (Stoker 2012). Daarnaast zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de NDFF.

Aanvullend vleermuisonderzoek

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol 2017. De methodiek en de resultaten zijn in Hoofdstuk 4 in detail beschreven.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

Figuur 1. Ligging van het plangebied in de omgeving.

2. Situatieschets en plannen

2.1 Situatieschets

Het plangebied is gelegen aan de Oude Veenscheiding en Dominee Kingweg, ten noorden van het Bornego College te Heerenveen (figuur 1). In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een grasveld en bosschages (foto 1, 2 en 4). Ten oosten van het plangebied ligt een sloot evenwijdig aan het spoor (foto 3). Er is in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig en ook bebouwing ontbreekt.

2.2 Plannen

De plannen omvatten de realisatie van woningbouw. Om de herinrichting mogelijk te maken worden de aanwezige bosschages verwijderd. Aan de sloot ten oosten van het plangebied worden geen werkzaamheden verricht.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (in Fryslân de Ecologische Hoofdstructuur, EHS, genoemd). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan.

Wet natuurbescherming: Natura 2000

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'De Deelen', dat op ongeveer 6,5 km afstand ten noorden van het plangebied ligt. Andere Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn 'Sneekermeergebied' (8,5 km ten noordwesten van het plangebied) en 'Rottige Meenthe & Brandemeer' (8,5 km ten zuidwesten van het plangebied). Deze Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor een groot aantal habitattypen en soorten waarvoor in het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelen zijn opgenomen.

De meeste soorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, zijn gebonden aan de biotopen binnen de betreffende Natura 2000-gebieden. Gezien de relatief grote afstand tot het plangebied en de aard en omvang van de beoogde plannen, is het uitgesloten dat negatieve effecten optreden op de natuurwaarden waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en die zich alleen bevinden binnen de begrenzing van deze Natura 2000-gebieden.

Enkele soorten, zoals ganzen, Smient (aangewezen voor 'Sneekermeergebied' en 'De Deelen') en Meervleermuis ('Rottige Meenthe & Brandemeer' en 'Sneekermeergebied') maken echter ook gebruik van de (ruime) omgeving van deze Natura 2000-gebieden. Het plangebied heeft voor de betreffende mobiele soorten uit de Natura 2000-gebieden echter geen functie. Daarom kan ervan worden uitgegaan, dat het plangebied geen ecologische relatie heeft met de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Conclusie voortoets

De plannen veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden.

Ecologische Hoofdstructuur/ Natuurnetwerk Nederland

In 2013 is het begrip Natuur Netwerk Nederland (NNN) geïntroduceerd door het Rijk. Het betreft de nieuwe naamgeving voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Omdat de provincie Fryslân de term EHS gebruikt, gebruiken wij in onderhavige rapportage ook deze term. Het plangebied maakt geen deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Op een afstand van circa 2,5 km liggen gebieden die door de provincie zijn aangewezen als PEHS-gebied (www.fryslân.nl).

Gezien de relatief grote afstand, de aard van de ingreep en het gebruik van het tussenliggend gebied kunnen negatieve effecten op de EHS worden uitgesloten. Om deze redenen veroorzaken de plannen geen conflict met de regelgeving omtrent de EHS.

Overige gebiedsbescherming

Behalve de hierboven beschreven wet- en regelgeving kunnen gebieden ook ten aanzien van natuurwaarden worden beschermd via andere regelgeving, bijvoorbeeld het streekplan of verordeningen. Het plangebied maakt geen deel uit van een dergelijk gebied. Om deze reden veroorzaken de plannen geen conflict met de regelgeving omtrent deze overige gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Heerenveen. Gezien de aanwezigheid van de bosschages is er ruimte voor natuurwaarden. Hieronder is per soortgroep besproken welke wettelijk beschermde soorten mogelijk van het plangebied gebruikmaken.

Het is onwaarschijnlijk dat in de plangebieden wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Planten
- Reptielen
- Ongewervelde diersoorten

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De plannen veroorzaken om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.1 Amfibieën

Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF, Van Delft *et al.* 2016) en de aanwezige biotopen, wordt alleen een aantal beschermde amfibieënsoorten volgens artikel 3.10 Wnb verwacht, zoals Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. De sloot die parallel loopt aan het spoor, kan deel uitmaken van het voortplantingsgebied van enkele van de bovengenoemde soorten. De bosschages maken mogelijk deel uit van het landbiotoop van de genoemde amfibieënsoorten.

Door de herinrichting blijft de sloot, die parallel loopt aan het spoor, onaangetast. Er vindt daarom geen aantasting plaats van eventuele voortplantingsplaatsen van Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Wel gaat, door het verwijderen van de bosschages, een deel van het landbiotoop verloren van de volgens artikel 3.10 Wnb beschermde amfibieënsoorten. Voor de betreffende soorten geldt echter dat Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling heeft verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn in het verleden de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Rugstreeppad, Heikikker en Poelkikker waargenomen (NDFF, De Vries & Biezenaar 2010, De Vries 2011, Heikoop 2008). Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van bovenstaande soorten. Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze soorten in het plangebied voorkomen.

De beoogde herinrichting veroorzaakt om bovenstaande redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën.

4.2 Vogels

Gezien de aanwezigheid van bosschages is een deel van het plangebied geschikt voor broedvogels van stad en park. Soorten die hier mogelijk tot broeden komen zijn Tjiftjaf, Fitis, Winterkoning, Zwartkop, Roodborst en Merel.

Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er nesten zijn die beschadigd of vernield kunnen worden. Dat is niet toegestaan vanuit de Wet natuurbescherming en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog nesten worden gebouwd die kunnen worden beschadigd. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld snoeiafval niet dagenlang te laten liggen. Mochten er toch vogels tot broeden komen waardoor de nestplaatsen door de werkzaamheden worden aangetast, dan ontstaat er een conflict met de Wet

natuurbescherming en moeten de verstorende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Er zijn geen nestplaatsen van soorten van genoemde lijst in het plangebied aangetroffen en deze worden hier ook niet verwacht. Het is tevens onwaarschijnlijk dat de beoogde herinrichting van het plangebied de functionele leefomgeving van in de omgeving aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen zal aantasten.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vogels, mits verstoring van broedende vogels en aantasting van hun nesten wordt voorkomen.

4.3 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden is deze soortgroep in een aparte paragraaf opgenomen. De overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen) staan beschreven in §4.4.

In de omgeving van het plangebied komen zeven verschillende vleermuissoorten voor (Melis 2012, NDFF), namelijk Rosse vleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder worden deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Zoals ook in 2012 werd geconcludeerd, kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Om deze reden is in 2016 en 2017 vleermuisonderzoek uitgevoerd om vast te stellen hoe de plannen zich verhouden tot de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen. Het uitgevoerde vleermuisonderzoek staat beschreven onder het kopje 'aanvullend vleermuisonderzoek'.

Foerageergebied

In 2012 (Stoker 2012) werd vastgesteld dat het plangebied dienst kan doen als foerageergebied van een aantal vleermuissoorten, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis en Laatvlieger.

Er werd toen geconcludeerd dat de functionele leefomgeving van de (in de omgeving) mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied gewaarborgd blijft.

Dit was gebaseerd op het feit dat er voldoende foerageergebied in de omgeving beschikbaar blijft. Bovendien foerageren de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger ook nabij de bebouwing, waardoor de kwaliteit van het foerageergebied voor deze soorten na de herinrichting niet veel zal afnemen.

Tijdens het vleermuisonderzoek 2016 en 2017 is ook onderzocht in hoeverre het plangebied van belang is voor vleermuizen als foerageergebied. De resultaten hiervan zijn opgenomen onder het kopje 'aanvullend vleermuisonderzoek'.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied maken vleermuizen om zich te oriënteren meestal gebruik van vaste vliegroutes langs lijnvormige landschapselementen, zoals lanen, boomsingels, (oever van) sloten en straatpatronen. Dergelijke doorgaande structuren zijn binnen en in de omgeving van het plangebied aanwezig zoals de bomenlanen, bosschages en slootpatronen.

Zoals ook in Stoker (2012) stond beschreven, kan de aanwezigheid van vliegroutes van vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten. Dit komt omdat er lijnvormige elementen aanwezig zijn in en nabij het plangebied, zoals de sloot in combinatie met de spoorlijn, de bosranden en de bomenrijen langs de wegen. Om deze reden is in 2016 en 2017 vleermuisonderzoek uitgevoerd om vast te stellen of er vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied, zie kopje 'aanvullend vleermuisonderzoek'.

Aanvullend vleermuisonderzoek

Methode

Om te bepalen op welke wijze vleermuizen gebruik maken van het plangebied en de omgeving, is nachtelijk vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Vleermuisonderzoek dient plaats te vinden volgens het Vleermuisprotocol 2017 (ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus). Daarin is vastgelegd hoe vleermuisonderzoek aan foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes dient plaats te vinden om tot uitspraken te kunnen komen die stand houden in juridische procedures. Bij vleermuisonderzoek moet volgens het protocol rekening worden gehouden met een aantal veldbezoeken die gespreid in het jaar moeten plaatsvinden.

Uitgaande van de te verwachten soorten in het plangebied dienden volgens het protocol in totaal vier veldbezoeken plaats te vinden. Dit betrof in de zomerperiode twee bezoeken om de aan- of

afwezigheid van kraam- en/of zomerverblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen. In het najaar werden ook twee bezoeken gebracht om de aan- of afwezigheid van balts-/paarverblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen. In tabel 1 staan de data van de veldbezoeken. Het plangebied is tijdens de veldbezoeken 's nachts onderzocht met behulp van batdetectoren van het type heterodyne/time expansion, Pettersson D240x.

Tabel 1. Overzicht van de bezoekdata van het veldonderzoek.

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
16 augustus 2016	Avondbezoek	Balts-/paarverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 16^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 NO, 6/8 bewolkt.
14 september 2016	Avondbezoek	Balts-/paarverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 25^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 NO, geen bewolking.
8 juni 2017	Avondbezoek	Zomer-/kraamverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 16^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 0, 2/8 bewolkt.
13 juli 2017	Ochtendbezoek	Zomer-/kraamverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 13^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2, 6/8 bewolkt.

Resultaten

Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van zomer-/kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen in de bomen in het plangebied. Tevens zijn geen zwermende vleermuizen aangetroffen wat kan duiden op een verblijfplaats van vleermuizen.

In het najaar is geïnventariseerd waar mannetjes Gewone- en Ruige dwergvleermuis baltsten in het plangebied. De Gewone dwergvleermuis heeft zijn balts-/paarverblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen, maar kan sporadisch ook in bomen verblijven. Voor de Gewone dwergvleermuis geldt dat de soort territoriaal is en met name vliegend baltst. De exacte locatie van de verblijfplaats ligt daarom in de nabije omgeving van waar de baltsende individuen zijn waargenomen. Door de resultaten van de veldbezoeken te combineren kan het territorium worden vastgesteld, en kan worden ingeschat waar de verblijfplaats zich bevindt. De daadwerkelijke locatie van de verblijfplaatsen kan iets afwijken. Wel kan in de meerderheid van de gevallen goed worden vastgesteld of de verblijfplaats binnen of buiten het plangebied gelegen is. Voor de Ruige dwergvleermuis geldt dat de individuele mannetjes roepen vanuit hun paarverblijfplaats in bomen. Hierdoor is de locatie van de verblijfplaats goed vast te stellen.

Tijdens het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van balts-/paarverblijfplaatsen zijn geen baltsende vleermuizen aangetroffen. Om deze reden wordt geconcludeerd dat er geen balts-/paarverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied.

Foerageergebied

In het plangebied foerageert een aantal vleermuissoorten, zoals de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. De dieren maken vooral gebruik van de overgang van de bosschages met het open veld. Tijdens het zomeronderzoek waren er vier Rosse vleermuizen die ongeveer een half uur foerageerden in het plangebied. Deze dieren

kwamen vanuit het westen en trokken daarna door andere foerageergebieden, richting het oosten. Ook was in het najaar, op vergelijkbare wijze, een foeragerende Rosse vleermuis waargenomen in het plangebied. Om deze reden wordt aangenomen dat het plangebied deel uitmaakt van het foerageergebied van deze soort.

Vliegroutes

Tijdens het najaarsonderzoek in 2016 is een vliegroute van Gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Het ging hierbij om twee dieren die langs het spoor in noord- zuidelijke richting vlogen. Tevens is tijdens het zomeronderzoek vastgesteld dat Gewone dwergvleermuizen de Dominee Kingweg gebruiken als vliegroute, het betrof ook hier twee dieren.

Effectbeoordeling

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Om deze reden wordt geconcludeerd dat de beoogde werkzaamheden geen direct effect veroorzaken op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Foerageergebied

Het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied van verschillende vleermuissoorten. Dit betreft onder andere een aantal soorten die vaak binnen de bebouwde kom hun foerageergebied hebben en niet heel lichtgevoelig zijn, namelijk de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

De plannen bestaan uit het realiseren van woningbouw in het plangebied. Hierdoor gaan de bosschages verloren en zal de hoeveelheid lichtverstoring toenemen. Hierdoor wordt het gebied minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Omdat de bovengenoemde soorten niet heel lichtgevoelig zijn en hun foerageergebied vaak nabij bebouwing hebben, is de verwachting dat na de herinrichting het plangebied nog steeds kan functioneren als foerageergebied voor deze soorten. Bovendien is voor de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is waardoor de functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving ten aanzien van foerageergebied niet wordt aangetast.

De Rosse vleermuis, een andere soort die is waargenomen in het plangebied, foerageert voornamelijk op grote hoogte (meer dan 100 m) buiten de bebouwde kom, boven moeras, weilanden en waterrijke gebieden. Direct na uitvliegen jagen de dieren wat lager boven een open plek in het bos. De Rosse vleermuizen in het plangebied werden vroeg in de avond waargenomen, waardoor wordt aangenomen dat de verblijfplaats van deze kolonie zich bevindt in of nabij de bebouwde kom van Heerenveen.

Door de plannen zullen de bosschages en grasveld worden bebouwd met woningen. Hierdoor zal het plangebied niet meer geschikt zijn als foerageergebied van de Rosse vleermuis. In de directe omgeving van het plangebied, namelijk ten noorden van de Oude Veenscheiding en ten zuiden van het plangebied, is veel alternatief foerageergebied voor deze soort aanwezig. Het betreft hier vijvers met bomen eromheen en sportvelden met bomensingels. Om deze reden wordt geconcludeerd dat door de herinrichting de functionaliteit van de verblijfplaats van de

Rosse vleermuis in de omgeving van het plangebied ten aanzien van foerageergebied niet wordt aangetast.

Vliegroutes

Tijdens het onderzoek zijn er vliegroutes van Gewone dwergvleermuizen aangetroffen ten noordoosten (langs het spoor) en ten zuidwesten (langs de Dominee Kingweg) van het plangebied. Het gaat in beide gevallen om een vliegroute van enkele dieren.

Omdat de Dominee Kingweg en het spoor geen deel uitmaken van het plangebied, worden deze lijnvormige elementen niet fysiek aangetast door de herinrichting. Wel kunnen, door de toename van kunstlicht en het weghalen van bosschages, vliegroutes in de directe omgeving van het plangebied worden aangetast en verloren gaan.

Voor de vliegroute langs de Dominee Kingweg geldt dat in de huidige situatie al lichtverstoring aanwezig is, omdat er lantaarnpalen aan de weg staan. Bovendien blijven de bomen aan de weg onaantast en zal de hoeveelheid lichtverstoring niet in grote mate toenemen. Om deze reden zal er geen aantasting plaatsvinden van de aanwezige vliegroute langs de Dominee Kingweg en veroorzaken de plannen geen conflict ten aanzien van deze vliegroute.

Ten aanzien van de vliegroute langs het spoor, kan door de plannen lichtverstoring optreden waardoor deze ongeschikt wordt. In dat geval is er een conflict met de Wet natuurbescherming. Om een conflict te voorkomen, dient met de inrichting van het gebied voldoende rekening te worden gehouden met de vliegroute. Dit kan worden gedaan door geen kunstlicht te plaatsen aan de noordoostkant van het plangebied. Een andere mogelijkheid is het plaatsen van bosschages om de hoeveelheid lichtuitstraling vanuit het plangebied af te schermen. Indien voldoende rekening wordt gehouden met de aanwezige vliegroute, veroorzaken de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming. Indien hier niet aan kan worden voldaan, is een ontheffing nodig voor het aantasten van een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis.

Conclusies

Op basis van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de herinrichting geen conflict veroorzaakt met de Wet natuurbescherming, mits er voldoende rekening wordt gehouden met de vliegroute van de Gewone dwergvleermuizen langs het spoor. Indien hier niet aan kan worden voldaan, is een ontheffing nodig voor het aantasten van een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis.

4.4 Overige zoogdiersoorten

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt, die staan vermeld in de bijlage bij artikel 3.10 Wnb. Het gaat daarbij om Egel, Haas, Ree, Mol, verschillende (spits)muizensoorten en Steenmarter (Melis 2012, NDFF). Het is te verwachten dat enkele van deze soorten ook in het plangebied geschikt leefgebied hebben gevonden. Provinciale Staten van Fryslân heeft vrijstelling van de Wnb verleend voor deze soorten bij projecten in het kader van ruimtelijk ontwikkeling.

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt daarnaast dat in de ruime omgeving van het plangebied een aantal soorten voorkomen die beschermd zijn volgens artikel 3.10 van de Wnb

en waarvoor geen vrijstelling is verleend. Het gaat om Eekhoorn, Boommarter en Das (Melis 2012, NDFF). Dit betreft waarnemingen op het Landgoed Oranjewoud. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van deze soorten, waardoor de aanwezigheid van deze soorten hier kan worden uitgesloten. Andere beschermde zoogdiersoorten, zoals soorten die staan vermeld in de bijlage bij artikel 3.5 Wnb (met uitzondering van vleermuizen) komen niet voor in de omgeving.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van overige zoogdiersoorten.

5. Conclusies

De ecologische beoordeling van het herinrichtingsplan aan de Oude Veenscheiding te Heerenveen leidt tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

Wet natuurbescherming: Natura 2000

Het plangebied ligt niet in of nabij Natura 2000-gebieden. De plannen veroorzaken geen negatieve effecten op de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden in de omgeving zijn aangewezen. Er is daarom geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van gebiedsbescherming.

Overige gebiedsbescherming

De plangebieden liggen niet in of nabij overige beschermde gebieden. De plannen veroorzaken daarom geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming in Fryslân.

Soortbescherming

De beoogde herinrichting veroorzaakt mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming. Indien bij de herinrichting voldoende rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis langs het spoor, is een ontheffing niet nodig. In paragraaf 4.3 staat beschreven hoe hieraan kan worden voldaan.

Ten aanzien van de overige soorten geldt, dat de herinrichting geen conflict veroorzaakt met de Wet natuurbescherming, mits er geen in gebruik zijnde nesten van vogels worden aangetast (§4.2).

6. Literatuur

Bij 12, juli 2017. Kennisdocument Rosse vleermuis. Versie 1.0.

Heikoop, L. 2008. Ecologische beoordeling afbraak schoolgebouw Falkenaweg Heerenveen. A&W-rapport 1184. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, . Veenwouden.

Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas Friesland.

Stoker, O. 2012. Ecologische beoordeling woningbouwproject Oude Veenscheiding te Heerenveen. A&W-notitie 2019. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.

Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. (2016) Waarnemingenoverzicht 2015. Bijlage RAVON 63, jaargang 18 (4).

Vries, E.W. de. 2011. Ecologische beoordeling van groenstrook in De Greiden te Heerenveen. A&W-rapport 1626. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Vries, E.W. de & P. Biezenaar 2010. Ecologische beoordeling herinrichting Heerenveen Noordoost 2009. A&W-rapport 1330. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Geraadpleegde internetsites

NDFF